

ZATRZYMAJ

GLOBALNE OCIEPLENIE

Biuletyn Klimatyczny

W tym numerze:

- ⇒ Coś w rodzaju wstępniaka: kim jesteśmy i co to za biuletyn:
- ⇒ Polska ratyfikowała Protokół z Kioto
- ⇒ Wyniki projektu badawczego InE dotyczącego uczestnictwa w podejmowaniu decyzji i dostępu do informacji w sprawach dotyczących zmian klimatu
- ⇒ Powstaje Koalicja Klimatyczna – porozumienie organizacji pozarządowych współpracujących w dziedzinie ochrony klimatu
- ⇒ Wieści z CAN CEE
- ⇒ CCAP chce włączyć polskie przedsiębiorstwa do dyskusji na temat kontroli emisji gazów szklarniowych

Coś w rodzaju wstępniaka: kim jesteśmy i co to za biuletyn:

Institut na rzecz Ekorozwoju (InE) jest pozarządową organizacją mającą na celu propagowanie, rozwijanie i wdrażanie do praktyki zasad zrównoważonego rozwoju.

Od blisko dziesięciu lat zajmujemy się problematyką ochrony klimatu. Traktujemy ją jako jeden z głównych tematów, w którym jak w soczewce skupiają się problemy zrównoważonego rozwoju. Destabilizacja światowego systemu klimatycznego i nadmierna emisja gazów szklarniowych są konsekwencją „niezrównoważonego” modelu rozwoju naszej cywilizacji. Skuteczna polityka klimatyczna dotyczyć musi niemal wszystkich aspektów życia gospodarczego: energetyki, transportu, wzorców konsumpcji, systemu podatkowego. W naszych pracach zajmujemy się różnymi aspektami polityki ochrony klimatu. W ramach programu klimatycznego InE opracował m.in. studium dotyczące związków między polityką ochrony klimatu w Polsce, a wymogami związanymi z wejściem naszego kraju do Unii Europejskiej, zrealizował program Nasza Gmina Chroni Klimat poświęcony promocji przedsięwzięć na rzecz ochrony klimatu podejmowanych przez lokalne władze samorządowe oraz uczestniczył w realizacji projektu Zatrzymaj Globalne Ocieplenie poświęconego budowie przez polskie organizacje pozarządowe Koalicji Klimatycznej. Institut cztery razy został wybrany przez Regionalne Centrum Ekologiczne dla Europy Środkowej i Wschodniej z Budapesztu do uczestniczenia w programie „Capacity for Climate Protection in Central and Eastern Europe (Możliwości ochrony klimatu w Europie Środkowej i Wschodniej). W ramach jego realizowane były projekty dotyczące: wspólnych przedsięwzięć (joint implementation), polityki i przeciwdziałania, udziału społecznego i dostępu do informacji, a obecnie realizowane jest przedsięwzięcie dotyczące inwentaryzacji i rejestracji.

Latem 2002 r. podjęliśmy decyzję o wydawaniu kwartalnego biuletynu elektronicznego poświęconego zagadnieniom polityki ochrony klimatu, którego pierwszy numer trafia właśnie do Państwa. Mamy nadzieję, że nasza inicjatywa spotka się z życzliwym przyjęciem nie tylko wśród członków organizacji pozarządowych, do których w pierwszym rzędzie adresowane jest nasze pismo ale i wśród szerszego grona odbiorców, którzy interesują się problematyką ochrony środowiska.

zk,ak,ms

To wiadomość, na którą czekaliśmy od dawna - Polska ratyfikowała Protokół z Kioto. Szybkie prace legislacyjne w Sejmie i w Senacie zakończyły się podpisaniem w dniu 22 sierpnia przez Prezydenta RP stosownego dokumentu, w którym podaje się do powszechnej wiadomości, że Rzeczpospolita Polska uznaje, ratyfikuje i będzie niezmiennie zachowywać postanowienia Protokołu. Tym samym nasz kraj dołącza do grupy blisko 100 stron tego porozumienia. Ratyfikacja dokonana przez Polskę przybliży moment wejścia w życie Protokołu. Stanie się to po jego ratyfikowaniu, przez tyle państw wymienionych w załączniku I do Konwencji Klimatycznej, których łączna emisja dwutlenku węgla w 1990 r. wyniosła co najmniej 55% zsumowanej emisji Stron z Załącznika I. Można się spodziewać, że nastąpi to z chwilą ratyfikacji Protokołu przez Rosję.

Pozarządowe organizacje ekologiczne podkreślają, że nadeszła najwyższa pora na wejście Protokołu w życie. Co więcej, potrzebne są kolejne, bardziej rygorystyczne porozumienia międzynarodowe zmierzające do ograniczenia emisji gazów szklarniowych. Zatrzymanie tego niekorzystnego procesu wymaga co najmniej ograniczenia emisji tych gazów o połowę, a może i więcej. Globalne zmiany klimatyczne, do których przyczynia się antropogeniczna emisja gazów szklarniowych to jeden z najpoważniejszych światowych problemów ekologicznych. W XX wieku, kiedy to gwałtownie wzrosło zużycie paliw kopalnych i związane z tym emisje gazów odpowiedzialnych za efekt cieplarniany, średnia roczna temperatura na świecie podniosła się o około 0,5 °C. Lata 80. i 90. były szczególnie ciepłe – dziesięć najcieplejszych lat w historii pomiarów meteorologicznych przypada właśnie na te dwie dekady. Prognozy są jeszcze bardziej alarmujące. Naukowcy wskazują, że podwojenie koncentracji CO₂ w atmosferze spowoduje wzrost globalnej temperatury o około 1,7-5,3 °C. Zmiany rozkładu temperatury i opadów prowadzić będą do pogłębiania się deficytu wody i rozszerzania się obszarów pustynnych na świecie. Jednym ze skutków globalnego ocieplenia może być podniesienie się poziomu mórz i oceanów. Ocenia się, że o ile nie dojdzie do redukcji emisji gazów szklarniowych do roku 2100 poziom mórz może wzrosnąć o ponad 1 m. Wzrost poziomu wód morskich będzie zagrażał terenom przybrzeżnym, w tym żyznym i bogatym biologicznie estuariom i deltom rzek. Licznym wyspom i nisko położonym terenom grozić będzie całkowite zatopienie. Niektóre kraje wyspiarskie położone

na niskich atolach koralowych (np. Malediwy, gdzie najwyższe wzniesienie nie przekracza kilku metrów) narażone są na fizyczną zagładę jeszcze przed końcem obecnego stulecia.

W przypadku Polski wywołane globalnym ociepleniem podniesienie poziomu Bałtyku może zagrazić terenom rozciągającym się wzdłuż całego wybrzeża. Według badań naukowych zagrożonych jest 2200 km² wybrzeża, na których zamieszkuje 230 tysięcy ludzi. Całkowity koszt utraty tych terenów, przy zakładanym wzroście poziomu morza o 1 m, wynosi około 15-20 miliardów USD, dodatkowe straty na terenach zagrożonych okresowymi powodziami sięgać mogą blisko 10 miliardów dolarów. Szczególnie narażone są tereny portowe Szczecina i Swinoujścia. Zagrożonych zalaniem jest również wiele terenów miejskich. Nieodwracalne zmiany grożą również obszarom o najwyższych walorach przyrodniczych, takim jak np. Słowiński Park Narodowy. Prawdopodobna jest wzmożona erozja Półwyspu Helskiego, która w skrajnym przypadku prowadzi do jego zniszczenia. Podniesienie poziomu morza zagrazi również infrastrukturze portowej Gdańska i Gdyni. Zalane mogą zostać Żuławy Wiślane. Wyższe temperatury mogą przyczynić się do rozprzestrzenienia się w Polsce chorób dotychczas nie spotykanych, np. malarii, zaburzą też warunki produkcji leśnej i rolnej - przez pogłębiający się deficyt wody, wzrost populacji szkodników i zmiany cyklu wegetacyjnego utrudniające prowadzenie niektórych upraw, np. gatunków ozimych, czy ziemniaków. Szczególnie dotkliwe okazać się może zwiększenie częstości występowania anomalii pogodowych, naprzemiennych okresów suszy i ulewnych deszczów oraz rosnąca liczba ekstremalnych zjawisk klimatycznych: powodzi, susz, wichur i sztormów.

Ze względu na ogólnoświatowy zasięg problemu globalnych zmian klimatycznych kwestie emisji gazów szklarniowych stały się przedmiotem umów międzynarodowych, z których najważniejsze to Ramowa konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (tzw. Konwencja Klimatyczna przyjęta podczas Konferencji NZ „Szczyt Ziemi” w Rio de Janeiro w 1992 r.) oraz Protokół z Kioto.

Zgodnie z Protokołem Kioto państwa wymienione w Załączniku I do Konwencji Klimatycznej (państwa uprzemysłowione i w okresie transformacji) zobowiązały się do redukcji emisji gazów cieplarnianych do atmosfery średnio o 5,2% w latach

2008-2012 w stosunku do tzw. roku bazowego. Dla większości państw rokiem tym jest 1990 r. (w przypadku Polski – 1988 r.). Za podstawowe gazy cieplarniane zostały uznane dwutlenek węgla (CO₂), metan (CH₄) oraz podtlenek azotu (N₂O), a także grupa substancji określanych jako gazy przemysłowe – HFC (fluorowęglowodory), PFC (perfluorowęglowodory) oraz sześćsielfluorek siarki (SF₆). Wielkości redukcji są zróżnicowane i wahają się od 8% dla krajów Unii Europejskiej i z nią stowarzyszonych (poza Polską i Węgry) poprzez 7% dla Stanów Zjednoczonych, 6% dla Japonii, Kanady, Węgier i Polski, po 0% (czyli stabilizacji) dla Rosji i Ukrainy. W przypadku kilku krajów dopuszczono możliwy wzrost emisji. Punktem odniesienia jest emisja netto, czyli emisja gazów cieplarnianych pomniejszona o stymulowane przez człowieka procesy naturalnego ich pochłaniania. Do innych ważnych zobowiązań wynikających z porozumień klimatycznych należy zaliczyć m.in.:

Podnoszenie efektywności energetycznej w odpowiednich działach gospodarki;

Promowanie i wdrażanie technologii wykorzystujących odnawialne źródła energii, zaawansowanych i innowacyjnych technologii przyjaznych środowisku;

Tworzenie zachęt do wdrażania reform sprzyjających redukcji emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych;

Ograniczanie emisji gazów cieplarnianych w transporcie;

Ograniczanie emisji metanu z wysypisk odpadów, procesów produkcji, transportu i dystrybucji energii;

Zobowiązanie do utworzenia nie później niż do 2007 roku krajowego systemu inwentaryzacji antropogenicznej emisji gazów szklarniowych.

Udział Polski w globalnej emisji gazów cieplarnianych jest znaczny (w 1998 roku 10 pozycja na liście państw wymienionych w Załączniku I do Konwencji) ale w ostatnich latach emisja gazów cieplarnianych w Polsce zmniejszyła się w stosunku do roku bazowego o ok. 30%. Przewiduje się, iż w kolejnych latach emisja będzie utrzymywać się na zbliżonym poziomie. Oznacza to, że Polska wypełniła zobowiązania Konwencji Klimatycznej w stopniu wyższym od wymaganego, nie powinna mieć także większych problemów w wypełnieniu zobowiązań emisyjnych określonych w Protokole z Kioto. Może więc stosunkowo łatwo zdyskontować korzyści wiążące się z wejściem w życie przewidzianych w Protokole tzw. mechanizmów elastycznych – handlu emisjami i wspólnych wdrożeń (Joint Implementation). Może to przynieść wymierne korzyści w postaci dodatkowych inwestycji proekologicznych oraz zysków z transferu niewykorzystanych jednostek redukcji emisji.

Więcej o Konwencji Klimatycznej i Protokole z Kioto na stronie Sekretariatu konwencji (www.unfccc.org)

Wyniki projektu badawczego InE dotyczącego uczestnictwa w podejmowaniu decyzji i dostępu do informacji w sprawach dotyczących zmian klimatu.

Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu (UNFCCC) oraz Protokół z Kioto nałożyły na nasz kraj nie tylko zobowiązania dotyczące dopuszczalnej wielkości emisji gazów cieplarnianych ale również pewne wymogi w dziedzinie podnoszenia świadomości społecznej dotyczącej zmian klimatu, udostępniania społeczeństwu informacji na temat prowadzonych działań, a także włączania obywateli w proces podejmowania decyzji.

Obowiązek współdziałania administracji ze społeczeństwem i zapewnienia udziału społecznego w procesie podejmowania decyzji o ochronie środowiska wynika także z aspiracji Polski do członkostwa w Unii Europejskiej. Odpowiednie procedury określone zostały w przyjętej w ubiegłym roku ustawie Prawo ochrony środowiska. Można więc powiedzieć, że pierwszy krok został wykonany. Jednakże od samej harmonizacji prawa znacznie ważniejsze jest za-

pewnienie, by działania te były realizowane w praktyce.

W 2002 roku Instytut na Rzecz Ekorozwoju (InE) ukończył realizację projektu badawczego, którego celem było przeprowadzenie analizy jak polskie instytucje publiczne przestrzegają przepisów zobowiązujących do udzielania informacji oraz w jaki sposób realizowana jest zasada udziału społecznego. Badania te stanowiły element projektu realizowanego w sześciu krajach Europy Środkowej i Wschodniej, koordynowanego przez Regionalne Centrum Ekologiczne w Szentendre. W ramach tych prac InE, posługując się specjalnie przygotowanym kwestionariuszem dokonał analizy wielu aspektów związanych z dostępem do informacji i udziałem w podejmowaniu decyzji. Badano m.in. trudności w dostępie do danych statystycznych, rządowych dokumentów związanych z problematyką zmian klimatu na różnych fazach i powstawania, dostępność danych o emi-

sji z poszczególnych podmiotów gospodarczych itp. Ponadto aby ocenić możliwość uzyskania informacji na powyższy temat przedstawiciel Instytutu anonimowo odwiedził szereg instytucji, w których zadawał pytania i starał się zebrać dane bądź informacje dotyczące Konwencji. W ten sposób „złustrowane” zostały m.in.: Ministerstwo Gospodarki, GUS, Ministerstwo Środowiska, NFOŚiGW, IOŚ, Agencja Rynku Energii S.A, Ekofundusz, Elektrociepłownie Warszawskie S.A oraz Biblioteka Narodowa.

Uzyskane wyniki nie dały jednoznacznego obrazu. Obok instytucji otwartych na współpracę ze wszystkimi zainteresowanymi okazało się, że w wielu miejscach nie zmieniły się stare urzędnicze nawyki, a osoby zadające pytania czy poszukujące informacji są w nich traktowane jak intruzi. Pomimo tego, że obowiązujące przepisy gwarantują prawo do uzyskania informacji nt. ochrony środowiska każdemu zainteresowanemu to wyniki przeprowadzonych badań wskazują, że w praktyce uzyskanie takich danych w odniesieniu do ochrony klimatu nie jest zadaniem łatwym. Częstą taktyką urzędników jest odsyłanie osób poszukujących informacji z jednego departamentu do drugiego lub do innej instytucji. Okazało się, że w polskich urzędach nie wypra-

cowano formalnych procedur udzielania odpowiedzi. Przeprowadzone badania wykazały, że najtrudniej uzyskać informacje w Ministerstwie Gospodarki. W resorcie tym od osób poszukujących danych żądano udokumentowania w jakim celu informacja ta jest potrzebna - co w ewidentny sposób jest niezgodne z obowiązującymi przepisami ustawy Prawo ochrony środowiska. Biorąc pod uwagę powyższe wyniki należy stwierdzić, że dostęp do konkretnych informacji środowiskowych, w tym przypadku związanych z ochroną klimatu, w wielu organach administracji państwowej jest bardzo uciążliwy i czasochłonny. Podczas badań osoba poszukująca informacji wiele razy była ignorowana bądź zbywana, chociaż teoretycznie potrzebną informację powinna uzyskać na miejscu.

Z.M. Karaczun, A. Kassenberg, M. Sobolewski przy współp. z R. Jeszke „Dostęp do informacji i udział społeczny w działaniach na rzecz ochrony klimatu”. Instytut na rzecz Ekorozwoju Warszawa, Maj 2002. Raport dostępny w formie drukowanej i elektronicznej w InE.

Powstaje Koalicja Klimatyczna – porozumienie organizacji pozarządowych współpracujących w dziedzinie ochrony klimatu

Problem skutecznego przeciwdziałania zmianom klimatycznym, a także popularyzacja wiedzy o zagrożeniach, oddziaływanie na decydentów oraz lepsza koordynacja działań ekologicznych organizacji pozarządowych to cele, które stoją przed Koalicją Klimatyczną, nad powołaniem której pracowali uczestnicy warsztatów, które odbyły się w dniach 20-22 czerwca br. w Kazimierzu Dln. Nasza cywilizacja nie może uchylać się od odpowiedzialności za skutki tych zmian: podnoszący się poziom mórz i oceanów, coraz częstsze i bardziej gwałtowne powodzie, susze i inne katastrofy pogodowe, a także nieodwracalne przekształcenia ekosystemów, zagrożenie gatunków, straty ekonomiczne. W działalności ruchu ekologicznego niemal codziennie dotykamy zagadnień powiązanych z ochroną klimatu globalnego – mówił Andrzej Kassenberg, prezes Instytutu na rzecz Ekorozwoju. Hasło Myśl globalnie - działaj lokalnie idealnie pasuje do tej sytuacji. W wielu krajach, także w Unii Europejskiej oraz na forum światowym organizacje ekologiczne wraz z innymi reprezentantami społeczeństwa obywatelskiego współdziałają, formalnie lub nieformalnie, na rzecz ochrony klimatu globalnego.

W Polsce, która ma znaczący udział w światowej emisji CO₂ do tej pory nie zawiązała się sieć bliższego współdziałania organizacji ekologicznych zajmujących się tematami związanymi z problematyką zmian klimatycznych. Wydaje się, że ściślejsza współpraca pozarządowych organizacji ekologicznych służyłaby dobrze realizacji przez nasz kraj postanowień Protokołu z Kioto. Dlatego też Polski Klub Ekologiczny – Okręg Mazowiecki wraz z Instytutem na rzecz Ekorozwoju postanowiły zainicjować dyskusję na temat takiej współpracy.

Uczestnicy warsztatów odbywających się pod hasłem „Zatrzymać Globalne Ocieplenie” zwrócili uwagę na konieczność współpracy w realizacji celów ochrony klimatu między innymi z samorządami lokalnymi oraz ze środowiskiem biznesu (zwłaszcza z przedstawicielami sektorów energetycznego i transportowego). Jednocześnie dyskutanci przyznali, że na razie tego typu partnerstwo jest znikome. Pojawiły się nawet słowa krytyki pod adresem przedsiębiorców. Biznes nie jest zainteresowany współpracą, ponieważ skoro poziom emisji gazów szklarniowych w Polsce nie jest wysoki, to firmy nie widzą potrzeby angażowania się w jej redukcję – powiedział Zbigniew Karaczun z Polskiego Klubu Ekologicznego jed-

nocześnie podkreślając otwartość na współpracę. O tym, że współpraca organizacji ekologicznych z biznesem jest możliwa przekonywał Wojciech Stępniewski ze Światowego Funduszu na rzecz Przyrody (WWF) - kierownik projektu "Klimat i energia", który ma na celu zaangażowanie firm w efektywne wykorzystanie energii. Ze zgromadzonymi w Kazimierzu przedstawicielami kilkunastu polskich organizacji pozarządowych podzielił się doświadczeniami zdobytymi w czasie brytyjskich kampanii na rzecz ochrony klimatu z Roger Higman z brytyjskiej filii organizacji Friends of the Earth International.

Efektom spotkania w Kazimierzu było wystosowanie listu otwartego do najwyższych władz państwowych z wezwaniem do ratyfikacji Protokołu z Kioto jeszcze przed południowoafrykańskim Szczytem. Uczestnicy warsztatów uzgodnili ogólne zasady współpracy oraz ustalili, że Koalicja Klimatyczna zostanie formalnie powołana na spotkaniu założycielskim, które planowane jest na listopad lub grudzień bieżącego roku.

Do tego czasu funkcje tymczasowego sekretariatu Koalicji pełni Polski Klub Ekologiczny – Okręg Mazowiecki. Do chwili obecnej swój formalny akces do Koalicji Klimatycznej zgłosiły:

Center for Clean Air Policy (oddz. w Polsce, jako członek wspierający)

Dolnośląska Fundacja Ekorozwoju
Fundacja Efektywnego Wykorzystania Energii
Instytut na rzecz Ekorozwoju
Liga Ochrony Przyrody
Polski Klub Ekologiczny – Okręg Dolnośląski
Polski Klub Ekologiczny – Okręg Mazowiecki
Polska Zielona Sieć
Światowy Fundusz na rzecz Przyrody (WWF)

Porozumienie ma charakter otwarty, wszyscy zainteresowani współpraca mogą kontaktować się z PKE-OM.

PKE - Okręg Mazowiecki

Plac Zamkowy 10

00-277 Warszawa

fax (022) 831-28-30

e-mail: pke-klimat@wp.pl

Więści z CAN CEE

W dniach 14-16 października br. w miejscowości Bankya (Bułgaria) położonej ok. 18 km na od Sofii odbyło się spotkanie strategiczne CANCEE - Climate Action Network Central and Eastern Europe (sieć organizacji działających na rzecz ochrony klimatu w Europie Środkowej i Wschodniej). Podczas dwóch dni, udział w nim wzięło 18 przedstawicieli ekologicznych organizacji pozarządowych, reprezentujących 13 krajów Europy Środkowej i Wschodniej, z których większość należy do Sieci CANCEE. Głównym celem spotkania była dyskusja nt. potrzeby zmian strukturalnych organizacji. Ponieważ CANCEE istnieje i działa już od pewnego czasu, a obecna sytuacja finansowa i zasoby ludzkie dają szansę wzmocnienia struktury Sieci, wymagane jest poczynienie pewnych kroków w tym celu. Obserwowany obecnie niski poziom współpracy w ramach CANCEE, brak wspólnych celów, słabe zaplecze strukturalne i ludzkie dla działań zmierzających do ochrony klimatu, jak również fakt iż ochrona klimatu nie jest ważnym elementem w regionie, nakłada potrzebę wypracowania pewnego rodzaju podstaw działania Sieci i rozwiązania

szeregu problemów. Podczas spotkania w Bankya problemy te zostały sformułowane i przedyskutowane. Wśród nich są:

Legalizacja prawna CANCEE (zarejestrowanie w którymś z krajów)-ważna sprawa głównie ze względu na uzyskiwanie funduszy;

Struktura zarządu CANCEE - ważne ze względu na poprawienie efektywności działań organizacji, i możliwości szybszego reagowania na sprawy związane z ochroną klimatu;

Struktura organizacyjna CANCEE w Europie - czy CANCEE powinna funkcjonować tak jak obecnie jako jedna organizacja zrzeszająca kraje EŚW, czy ze względu na odrębność celów (kraje kandydujące do UE, reszta krajów, czy też położenie geograficzne) powinna się podzielić.

Potrzeba prowadzenia wspólnych projektów i działań w regionie (na poziomie krajowym i międzynarodowym)

Powodem nadania CANCEE ram strukturalnych i jej legalizacji prawnej jest m.in. decyzja Komisji Europejskiej, która wymaga od organizacji ubiegającej się o środki finansowe, aby była ona za-

rejestrowana i działała min. 3 lata. CANCEE chce zapewnić przepływ informacji pomiędzy Komisją Europejską, która jest zainteresowana taką współpracą, a NGO'sami. W tym celu istnieje potrzeba zapewnienia wiarygodności organizacji. Podczas spotkania Lidija Zivcic, Promotor CANCEE zapoznała uczestników z projektem statutu CANCEE, który był wstępnie dyskutowany. Inną omawianą sprawą była kwestia, w którym kraju zarejestrować organizację. Wybrano do późniejszego uzgodnienia kilka kandydatur – Słowenię, Węgry, Belgię, Holandię i Słowację.

Głównymi kryteriami wyboru tych państw na potencjalne miejsca rejestracji, były jak najmniejsze bariery prawne i biurokracja. Padła też propozycja, aby zarejestrować CANCEE w jednym kraju, a Sekretariat umieścić w innym (np. CANCEE, jako organizacja na Węgrzech, a Sekretariat w Słowenii).

Podczas spotkania powstał również szkic struktury Zarządu CANCEE, który będzie się składał ze:

Zgromadzenia Ogólnego (General Assembly), w skład którego będą mogli wchodzić również ludzie spoza Sieci), które będzie wybierało Radę Przewodniczących, Koordynatora Sieci i Radę Nadzorczą;

Zarządu (Board of Directors), w którego skład będą wchodziły 2 osoby oraz Koordynator Sieci;

Koordynator Sieci (Coordinator), który będzie pełnił również rolę Prezesa Zarządu;

Rada Nadzorczej (Supervisory Body), w skład której będą wchodziły 3 osoby, w tym jedna osoba spoza Sieci. Rada będzie zajmowała się kontrolowaniem pracy całej Sieci, i przekazywała zalecenia do Zgromadzenia Ogólnego.

Wszystkie sprawy dotyczące ram organizacyjnych będą przedstawione i dalej przedyskutowane podczas spotkania w New Delhi (COP8), a następnie zatwierdzone podczas czwartego Seminarium na temat Energii i Środowiska, organizowanego wspólnie przez CANCEE i węgierski Energy Klub (12-16 listopad, Węgry). Koniec spraw związanych z legalizacją prawną i nową strukturą CANCEE planowany jest na grudzień b.r.

Podczas spotkania zajęto się również sprawą opracowania kryteriów, jakimi organizacja będzie się kierowała przy wyborze nowych członków. Stwierdzono, iż każdy nowy kandydat na członka powinien spełniać określone warunki:

- Musi być organizacją aktywną,
- Pokazywać te same cele, co CANCEE,

- Posiadać odpowiednią, specjalistyczną wiedzę i umiejętności (umiejętność porozumiewania się w jęz. angielskim; rozumienie spraw międzynarodowych; możliwość tworzenia koalicji),
- Mieć możliwość aktywnego wspomagania działalności Sieci i udziału w jej pracach,
- Wyznaczyć osobę kontaktową.

Każda organizacja, która będzie chciała dołączyć do CANCEE, będzie musiała spełniać powyższe warunki. W tym celu dla każdego potencjalnego nowego członka zostanie wyznaczony okres próbny, trwający 1-2 lata, podczas którego CANCEE, będzie mógł sprawdzić wiarygodność kandydata.

Do tej pory obszar zainteresowania CANCEE obejmował całą Europę Środkową i Wschodnią, jednak pojawiło się kilka różnic pomiędzy poszczególnymi krajami, z których najważniejszą jest fakt, iż część z nich kandyduje do UE, a część nie. Od pewnego czasu w ramach CAN - Climate Action Network (światowa sieć organizacji działających na rzecz ochrony klimatu) - toczy się dyskusja czy w ramach CANCEE nie powinno się dokonać podziału organizacji na dwie (lub więcej), które zrzeszałyby kraje kandydujące do UE, i nie kandydujące. Przyczyniłoby się to do bardziej efektywnego pozyskiwania różnego rodzaju funduszy oraz polepszyło przekaz i dostęp do informacji w ramach Sieci. Ponieważ CAN Europe - Climate Network Europe (europejska sieć organizacji działających na rzecz ochrony klimatu) – jest przeładowana pracą i zrzesza obecnie ponad 80 organizacji, niemożliwe będzie przyłączenie w późniejszym terminie organizacji z obecnych krajów kandydujących. Podczas spotkania zastanawiano się nad tym problemem i zaproponowano, aby jednak utrzymać obecny wygląd CANCEE, obejmujący dotychczasowy obszar, ale w celu usprawnienia działania tej struktury wydzielić w jej ramach 4 subregionalne punkty centralne (focal points). Poszczególne takie punkty obejmowałyby Kraje kandydujące do UE; Rosję, Ukrainę i Białoruś; Europę Południowo Wsch.; Azję Centralną i Kaukaz.

Taki podział, pozwoliłby na łatwiejsze uzyskiwanie funduszy (każdy wg celów), szybszy i bardziej ukierunkowany przepływ informacji, pomógł w przebudzeniu władz niektórych państw kandydujących w sprawach negocjacyjnych, jak również pomógł w zainteresowaniu nowych NGO'sów. Oczywiście są także ujemne cechy takiego podziału, np. w niektórych subregionach zabraknie organizacji dominującej i wiodącej prym w działaniach z zakresu ochrony klimatu. W tym przypadku istnieje jeszcze większa potrzeba

prowadzenia działań zwiększających zaplecze instytucjonalne i organizacyjne dla ochrony klimatu (need for capacity building).

Jedyny z najważniejszych celów spotkania w Bankya było zidentyfikowanie najważniejszych celów działań w regionie EŚW. Ponieważ takich zagadnień w zakresie ochrony klimatu jest wiele, należało dokonać selekcji i hierarchizacji najważniejszych z nich. I tak podczas dyskusji, do najważniejszych spraw na poziomie krajowym zaliczono:

1. Kontrolę i monitoring projektów JI/AIJ,
2. Krajowe polityki energetyczne, transportowe i inne,
3. Świadomość społeczeństwa,
4. Zaplecze instytucjonalne i organizacyjne (Capacity building),
5. System podatkowy,
6. Edukację władz w zakresie problemów ochrony klimatu.

Na poziomie międzynarodowym najpilniejsze sprawy to:

Przygotowania do drugiego Protokołu (Second Commitment Protocol),

Tworzenie zaplecza instytucjonalnego i organizacyjnego (Capacity building),

Monitoring i kontrola mechanizmów JI/CDM/ET,

Wpływ na pozyskiwanie wsparcia finansowego,

Dostęp do informacji,

Współpraca NGO'sów.

W czasie spotkania wszyscy jego uczestnicy zostali poinformowani o działaniach polskich organizacji pozarządowych w zakresie tworzenia Koalicji Klimatycznej.

Robert Jeszke (22.10.2002)

Co to jest CANCEE

CANCEE, czyli Climate Action Network Central and Eastern Europe jest organizacją zrzeszającą pozarządowe organizacje z Europy Środkowej i Wschodniej, których polem zainteresowań jest szeroko rozumiana ochrona klimatu. Jako organizacja regionalna, jest ona częścią międzynarodowej sieci CAN, liczącej ponad 280 organizacji z całego świata. CANCEE rozpoczęła działalność w roku 1994 i w chwili obecnej skupia około 20 organizacji pozarządowych z naszego regionu, w tym także z Polski. Jej misją jest promowanie działań zmierzających do ograniczenia antropogenicznych zmian klimatu i zapewnienie takiego stanu i jakości atmosfery, aby z jej zasobów mogły na równi z nami korzystać przyszłe pokolenia. Do głównych działań CANCEE, należy: dostarczanie informacji, rozpowszechnienie głosu organizacji z EŚW na arenie międzynarodowej, oraz udział w międzynarodowych negocjacjach. CANCEE prowadzi działania mające na celu skłonienie rządów państw z regionu do ratyfikowania Konwencji Klimatycznej i Protokołu z Kioto, oraz pełnego wdrożenia ich postanowień.

Więcej informacji na temat CANCEE, i jej działań, mogą Państwo znaleźć na oficjalnej stronie internetowej tej organizacji: www.cancee.org

CCAP chce włączyć polskie przedsiębiorstwa do dyskusji na temat kontroli emisji gazów szklarniowych

Center for Clean Air Policy (CCAP) jest pozarządową organizacją non-profit (typu think tank), skupiającą specjalistów w zakresie polityki energetycznej i ochrony środowiska. Centrala mieści się w Waszyngtonie, biuro regionalne w Pradze. Centrum powstało w 1985 r. i od razu aktywnie zaangażowało się w tworzenie programu Acid Rain (handel emisjami SO₂) w USA. Wśród najważniejszych dokonań CCAP są: współudział w kreowaniu mechanizmów elastycznych Protokołu z Kioto (do dziś Centrum organizuje międzynarodowe spotkania specjalistów od CDM – CDM Dialogue), koordynacja pierwszego oficjalnie uznanego projektu JI (joint implementation) w Decinie w Czechach, współtworzenie projektu dyrektywy Unii Eu-

ropejskiej dotyczącej handlu emisjami gazów cieplarnianych.

W krajach Europy Środkowo-Wschodniej CCAP prowadzi liczne projekty, których celem jest pomoc rządów w kreowaniu polityk ochrony klimatu, ze szczególnym uwzględnieniem instrumentów ekonomicznych, w tym handlu emisjami. Centrum zorganizowało dwa szkolenia dla przedstawicieli kilkunastu krajów regionu. Głównym terenem działalności są Czechy, Słowacja, Polska i Ukraina. We współpracy ze słowackim Ministerstwem Środowiska, CCAP współtworzy krajowy system handlu emisjami na Słowacji.

W Polsce CCAP prowadzi projekty od 1999 r. Dotychczas odbyło się 6 formalnych imprez, poświęconych polityce klimatycznej, handlowi emisjami oraz projektom inwestycyjnym. Ostatnie spotkanie miało miejsce w czerwcu br. w Senacie RP, tuż przed rozpoczęciem procesu ratyfikacji Protokołu z Kioto przez Polskę. Ponadto Centrum wykonało szereg opracowań, poświęconych JI, handlowi emisjami oraz wychwytem.

Współpraca z przemysłem

W 2001 r. Centrum zainicjowało współpracę z przemysłem. W jej ramach przygotowywany jest cykl 3 broszur informacyjnych poświęconych

odpowiednio: wymaganiom polityki ochrony klimatu, handlowi emisjami oraz monitoringowi, raportowaniu oraz weryfikacji danych emisyjnych. Broszury zawierały będą treści specyficzne dla poszczególnych rodzajów przemysłu. Celem projektu jest dostarczenie przedsiębiorstwom włączonym do systemu handlu emisjami materiałów, które pomogą im w definiowaniu strategii rynkowych. Drugim celem jest poprawa jakości danych emisyjnych, przekazywanych przez przedsiębiorstwa. Projekt zakończony zostanie warsztatami klimatycznymi, przewidzianymi na pierwszy kwartał 2003

*Zapraszamy do odwiedzenia strony Center for Clean Air Policy: www.ccap.org
Przedstawiciel Centrum w Polsce – Andrzej Błachowicz. Kontakt: ablachowicz@ccap.org
lub andbla@poczta.onet.pl*

Bieżący numer biuletynu sfinansowany został ze środków Regionalnego Centrum Środowiskowego dla Europy Centralnej i Wschodniej (REC).

Biuletyn Klimatyczny jest przygotowywany i rozpowszechniany przez

Instytut na rzecz Ekorozwoju (www.ine-isd.org.pl)

we współpracy z Center for Clean Air Policy (www.ccap.org)

i Polskim Klubem Ekologicznym – Okręg Mazowiecki (www.most.org.pl/pke-om).

Kontakt z wydawcą: Instytut na rzecz Ekorozwoju
ul. Nabelaka 15 lok.1, 00-743 Warszawa
tel.: (48-22) 851 04 02, 851 04 03, 851 04 04
fax: (48-22) 851 04 00, e-mail: biuletyn@ine-isd.org.pl

**INSTYTUT
NA RZECZ
EKOROZWOJU**

**Center for
Clean Air Policy**

**POLSKI KLUB
EKOLOGICZNY**